...ЛЫ ОРСНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...П(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 210 (61..9
ОКТЯБРИИН
18
СРЕДА
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нухэр И. В. Сталинда эльгээһэн рапортнууд (1-дэхи нюур).

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференци Москвада нээгдээ (1-дэхи нюур).

Октябриин урда тээхи мүрысөөн (1-дэхи нюур).

Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл (2-дохи нюур).

О. Чимитов. — Багша—агитатор (2-дохи нюур).

Ц. Галсанов. — Байкалай үмэнэхи наран доро (3-дахи нюур).

Племенной моридые харалгаар аймаг хоорондын выставкэ (3-дахи нюур).

Ц. Сампилов. — Өөһэдөө һураһан уранзураашадта туһалха (3-дахи нюур).

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси (4-дэхи нюур).

Кореядэхи событинууд (4-дэхи нюур).

Бата бэхи эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференци мүнөөдөр Москвада нээгдөхэнь. Эб найрамдалда хэлбэришэгүйгөөр дуралдаг бүхы советскэ хүнүүдэй хүсэл зоригые мэдүүлэн тулада, оломиллионно советскэ арадай түлөөлэгшэд эб найрамдалдаа дуратай агууехэ социалистическэ державын столицада манай Эхэ ороной нюур бүхэнһөө сугларба.

Эб найрамдалай агууехэ хэрэгые һэмжэтэй хёрхоор сахигша советскэ арадай хүсэн түгэлдэр голосынь эдэ хүнүүдтэ Москваһаз бүхы дэлхэйе дүрэтэр дахинаа ханхинахань.

«...Москвагай аша габьлань юуб гэжэ, — гэжэ гурбан жэлэй урда тээ, Москвагай 800 жэлэй ойн үдэр, Москвада амаршалга соогоо нүхэр Сталин бэлэгшэлэн юм, — энэ хадаа арадуудай хоорондын бата бэхи эб найрамдалай хани барисаанай түлөө тэмсэлдэ хэлэлагша, шэнэ дай үүдхэгшэдтэ хүндэтэй тэмсэлдэ уряалагша мүн. Хэрэв болбол империалистнуудта үлэмжэ алзотой статья юм. Империализмын агентнүүд хайшаншье гээ һаа шэнэ дай үүдхэхэ гэжэ оролдодогынь гайхалтай юм. Москвагай аша габьлань юуб гэжэ, энэ хадаа шэнэ дай үүдхэгшэдые хэлэлгэ сусашагүйгөөр элирүүлэн сохиноо, эб найрамдалай тугые тойруулан найрамдалда дуратай бүхы арадуудые элсүүлдэг байна. Амгалан байдал хүсэдэг арадуудэ эб найрамдалда дуратай агууехэ державын столица, амгалан байдалай хүсэн түгэс түшэг тулгуурин гэжэ Москва тэзшэ этигэл найдамтайгаар харадагынь элитэ».

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференци — эб найрамдалай түлөө советскэ арадай үмсэлдэхи үшөө нэгэ шухала шата юм. Советскэ гүрэн өөрынгөө оршон байдаһан түрүүшын үдэрһөө хойшо бүхынай аюулда эсэргүүсэн, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй түрүү позициндаа хододоо ябажа байна. СССР-эй эб найрамдалда дуратай бата ба сэхэ арадуд политикань советскэ социалистическэ гүрэнэй удха шэнжэһээ өшэтэй. Советскэ хүнүүд Ленин—Сталинай заавринин хутөлбэри доро ябажа, манай орон дотор коммунизм байгуулха программые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Советскэ хүнүүдэй һаа бодолнууд ба хүсэл эрмэлзэлгэнүүдынь зохёон байгуулхы ажалда, удаан хугацай бата бэхи өб найрамдалда, арадуудай хоорондын хани барисаанда зорилгалганхай.

Волга, Днепр, Аму-Дарья мүрэнүүд дээрэ асари ехэ гидротехническэ барилгануудые хэхэ тухай Советскэ Правительствын шиидхэбэринүүд хадаа маяг арадай хододоо эб найрамдал хүсэлтэй эли тодо гэршэ болон түүхэ шэнэгтэ орохо байна. Арадуудые хүдэлэ ба бүхэли оронуудые хоһон газар дэлхэйхо гэһэн хорето муухай түсэбүүдээ США-гэй ба Англиин империалистическэ зонхилогшодой номножо байхадань, харин өб найрамдалай үзэл бодолтойгоор большевигүүдэй партяар хүмүүлэгдэһэн советскэ хүнүүд коммунистическэ байгуулалтын агууехэ түсөбүүдые бэелүүлжэ, байгаалиие шэнэдэхи хубилгажа, хоһон газарнуудые һалбаран байгаа һайхан нуга тала болгоно.

СССР-эй арадууд бүхы хүсэеэ амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажалда нэгдэлхэтэяа хамта, эб найрамдалай хүрэгые аршалан хамгаална. Шэнэ дай үүдхэгшэ империалистическэ арьяатанай али бүхы аашануудые зоримгойгоор ба шууд уудалан элирүүлжэ байна.

Советскэ арад болбол бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй аша туһада зорилгалан, эб найрамдалые тон батаар ба үнэн сэхээр хамгаална. Советскэ Союз эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүйн байдалай найдамтай түшэг тулгуурин мүн гэжэ Европодохи ба Азидахи, Африкадахи, Америкэдэхи ба Австралидахи хэдэн зуун миллион хүнүүд һайн мэдэнэ.

Советскэ арад эб найрамдалай хэрэгтэй хизааргүй үнэн байдагаа үлэрһөө үзүүрэ бодотоорнь харуулжа байна. Атомна зэбсэг хоримжолхо тухай ба тус зэбсэг анха түрүүн хэрэглэһэн правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносохо тухай Стокгольмско Уряада манай ороной бэе хүсэһэн бүхы хүн зон нэгдэн һаналаар гар табяа. Советскэ арадай дура хүсэлые үндэнэ болгон, СССР-эй Правительство хадаа шэнэ дайнай аюулые зайсуулха тухай, өб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай декларациие Нэгдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн табадахи сесси дээрэ табиба. Бүгэдэниитын эб найрамдалай зам заагша энэ шухалын шухала документые манай ороной арадууд ба хилын саанахи хэдэн зуу миллион хүнүүд халуун һайшаалаар угтаа.

Корейскэ арадай-демократическа республикые шуһан соо дараха, сүлөөдэ дуратай корейскэ арадые богосшолхо һэдэлгэ гаргагша американска агрессорнүүдэй Кореядэ хэжэ байгаа хорото муухай ябуулгануул тушаа эрэгтэй ба эмэгтэй худэлмэришэд, колхознигууд ба колхозницануд, уранзохёолшод ба эрдэмтэд, инженернүүд ба артистнууд — захагүй үргэн ехэ Советскэ Союзай бүхы гражданинууд дураа гутан, ехэтэ зэбүүрхэжэ байнад.

Эб найрамдалай тэла баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференцидэ бэлэдхэхэ зуураа, советскэ хүнүүд болбол империалистнуудай бэлэдхэжэ ба үүдхэжэ байгаа шэнэ дайнда эсэргүүсэн. эб найрамдалай түлөө тэмсэлые шангадхахаар хэлбэришэгүй зоригжонхой тухайдаа нэгэн һаналаар мэдүүлээ.

— Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференцилэ бэлэдхэлэй үдэрнүүдтэ, — гэжэ Сталинградай барилгашад — хүдэлмэришэд бэшэнэ, — бидэнэр болбол бүхы советскэ арад эб найрамдалай түлөө жагсанхай, манай арад саашадаашье дайнда эсэргүүсэн, эб найрамдалай түлөө эрид шууд тэмсэхэ! гэжэ бүхы дэлхэйн хамаг зоной дуулахаар хэлэхые хүсэнөбди.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференциилэ Москва ерэһэн, Социалистическэ Ажалай Герой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ украин ка Ульяна Баштык иигэжэ бэшэбэ:

«Эб найрамдал тухай хэлэгдэхэдэнь, дэлхэй дээрэ эгээн хүндэтэй хүнэй— агууехэ Сталинай образые хододоо урдаа харадагби. Нүхэр Сталин бидэниие, простой хүнүүдые, эб найрамдалай аша туһада ажаллагты, тэмсэгты гэжэ уряалдаг...

Советскэ Союзай өли тодэ ба бата политикань—эб найрамдалай политикань бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ. Энэ политикынь түлөө манай бүхы оломиллион арад голосовална. Бүхы дэлхэйн простой хүнүүд манай түрэл орон тээшэ һайшаалтайгаар ба найдамтайгаар харана. Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференцидэ Львовщинын колхознигуудай түлөөлэгшэ боложо ерэхэ зуураа, өөрынгөө нютагаархинай үмэнэһөө би иигэжэ мэдүүлнэб:

—Эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ өөһэдынгөө бүхы хүсэнүүдые үгэхэбди. Манай агууехэ советскэ Эхэ ороной хүсэ шадалые өөһэдынгөө ажалаар бэхижүүлхэбди!»

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференци хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн хоёрдохи конгресстэ бэлэдхэлэй бүхы оронуудта бүри үргэдэн дэлгэржэ байһан үедэ сугларба. Энэ конференци Бүхэдэлхэйн конгресстэ ошохо делегадуудые һунгаха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэг эдэбхитэйгээр хамгаалха тухайда эб найрамдалда дуратай агууехэ советскэ арадай захяа үгөхэ юм.

Советскэ Союзай гражданинууд эб найрамдалда хэлбэришэгүйгөөр дуралдаг ябадалаа заводууд ба фабрикануудтахи, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудтахи шэн зоригто ажалаараа батадхана, Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференцидэ бэлэдхэжэ байхадаа олон миллион советскэ хүнүүд эб найрамдалай вахтада жагсан, манай Эхэ ороной хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ халуун эрмэлзэлгээ үшөө дахин гэршэлэн харуулаа.

Советскэ арад эб найрамдалай тала баригшадай хүсэтэ худэлөөнэй авангарддань ябана. Амгалан байдал хүсэдэг бүхы арадууд эб найрамдалай туг доро нэгэдэнэ. СССР-эй ажалшадтай хамтадаа, арадай демократиин оронуудай, агууехэ Хитадай арадай республикын ажалшад, бүхы түрүү хүн түрэлтэн тус туг доро жагсанхай ябана. Эб найрамдал хамгаалагша арадуудай энэ ехэ фронтые булиха хүсэн гэжэ дэлхэй дээрэ байхагүй. Эб найрамдалай тала баригшадай тоо томшогүй ехэ арми хадаа англо-американска империалистическэ агрессорнүүдэй хорото муухай түсэбүүдые таһалдуулха, амгалан байдал аршалан хамгаалхань лабтай. Эб найрамдалай агууехэ тугые баригша, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй вождь ба багша нүхэр Сталинай ударидадаг, коммунизм байгуулагша—героическа советскэ арад хадаа арадуудай амгалан тайбан байдалай түлөө, эрхэ сүлөө ба зол жаргалай түлөө тэмсэлшэдэй бүхэдэлхэйн армиин түрүүшын эзэргэнүүдтэ саашадаашье ябахань лабтай.

(«Правдын» октябриин 16-най түрүү бэшэгһээ).

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

СССР-эй совхозуудай Министерствын совхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө 1950 оной октябриин 5-най байдалаар 101,4 процент дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди.

1949 оной энэ үдэрэйхиһөө 8 миллион 819 мянган пүүд үлүү ехэ таряан гүрэндэ тушаагдаа.

Совхозуудай түсэбһөө гадуур таряа тушаажа үргэлжэлһөөр ба 1951 оной ургасада хэрэгтэй үрһэнүүдээр өөһэдыгөө бүрин хангаха байна.

СССР-эй совхозуудай Министр Н. СКВОРЦОВ.

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

СССР-эй худөө ажахын Министерствын адуу мори үсхэбэрилгын заводууд, селекционно станцинууд ба совхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Гүрэндэ таряа тушааха түсэб 1950 оной октябриин 10-най байдалаар 102 процент дүүргэгдээ.

СССР-эй худөө ажахын Министерствын адуу мори үсхэбэрилгын заводууд, селекционно станцинууд ба совхозууд үрһэнүүдээр бүрин хангагдаа.

ССР Союзай худөө ажахын Министр И. БЕНЕДИКТОВ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Армянска ССР-эй колхозууд ба совхозууд виноград тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид, 114,6 процент дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ нүхэр Сталин, Танда элидхэнэбди. Тэрэ тоодо виноград тушааха түсэбөө республикын колхозууд 106 процент, эдеэ хоолой промышленностиин Министерствын «Арарат» гэжэ трестын совхозууд — 145 процент, шампанска архиин комбинат — 143 процент, Консервтрест — 100 процент дүүргээ.

Түсэбһөө гадуур гүрэндөө виноград тушаалга үргэлжэлһөөр.

Арменийн КП(б)-гэй ЦК-гэй Секретарь АРУТИНОВ.
Армянска ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ КАРАПЕТЯН.
Армянска ССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министр ПИРУЗЯН.
Армянска ССР-эй худөө ажахын Министр КАЗАРЯН.
Бэлэдхэлэй Министерствын Армянска ССР-тэхи Түлөөлэгшэ САРУХАНЯН.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА

Ростовско областиин колхозууд ба совхозууд виноград тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид, 143 процент дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Шампанска архиин Донской комбинат виноград бэлэдхэхэ түсэбөө 148 процент дүүргээ, тэрэ тоодо эрхим зэргын шампанскын сортнуудай виноград бэлэдхэхэ түсэб 130 процент ба цымлянска архиин — 137 процент дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 56 процент үлүү ехэ виноград ороо.

Гүрэндэ виноград тушаалга үргэлжэлһөөр.

ВКП(б)-гэй Ростовско обкомой Секретарь П. ПАСТУШЕНКО.
Ростовско областиин ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ Г. ДОБРЫНИН.
Бэлэдхэлэй Министерствын Ростовско областьдохи Түлөөлэгшэ И. ВОСТОКОВ.
Шампанска архиин комбинадай Директор А. ГРАЧЕВ.

ОКТЯБРИИН УРДА ТЭЭХИ МҮРЫСӨӨН

Зэд шудхагшад түрүүлнэ

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой зэд шудхалгын цехын худэлмэришэд Октябриин урдахи социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсаад, үйлэдбэри дээрэ толотомо амжалтануудые туйлажа байна.

Зэд шудхагшад урид абаһан социалистическэ уялгынгаа ёһоор, жэлэйнгээ программые ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ ёһотой байгаа. Байгша оной август һара соо тус коллектив эб найрамдалай стахановска вахтада жагсахадаа, гурба һарын даалгабариие 2,5 һара соо дүүргэхэ гэһэн нэмэлтэ уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа тэмсэжэ ороо һэн. Нормоёо үлүүлэн дүүргэдэггүй хүн цехын худэлмэришэдэй дунда байгаагүй.

Һаяхан, октябриин 8-да зэд шудхагшад завод дотороо эгээн түрүүлэн жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ. Энэ хадаа тэдэнэрэй Эхэ оронойнгоо аша туһада ажалай баатаршалга харуулжа байһаниие гэршэлнэ.

Стахановска коллектив үйлэдбэриингөө суглаан дээрэ Октябрьска һаиндэрэй хүндэлэлдэ шэнэ уялга абаад, үшөө эршэмтэйгээр худэлмэрилжэ оробо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зэд шудхалгын цехын профорг, шудхалгын мастер нүхэр А. Латкин индивидуальна шэнэ уялга абалгые үнгэргэжэ байна. Зүүн гарһаа А. Латкин, стахановецууд И. Мадраин (шэнэ уялгадаа гар табижа байна), А. Цибуля, К. Елукешева ба бусад.

М. Минеевэй фото.

Улаан тугта участогта

Хандагайн леспромхозой модо бэлэдхэлгын Хандагай гэжэ участогай модошод эб найрамдалай стахановска вахтада жагсахадаа, модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ жэлэйнгээ даалгабариие декабриин 5-да дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан юм.

Участогай модошод шэн зоригтойгоор ажаллаһанай ашаар ехэхэн амжалта түйлаба. Тэдэнэр абаһан уялгаяа октябриин 1 болотор сүм дүүргээ.

Мүнөө тус участогай модошод Октябриин урдахи мүрысөөндэ хабаадалсаад, Эхэ орондоо элбэг ехээр модо бэлэдхэжэ байна. Модо таллуулга ба бэлэдхэлгэ дээрэ стахановецууд нүхэд Аюшеев, Халтанов, Лазарев ба бусад үдэр бүриингөө нормые 200—235 процент дүүргэжэ, бүгэдэндэ эрхим жэшээ харуулна.

—Бидэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүйбди. Агууехэ Октябриин 33-дахи жэлэй ойн хүндэлэлдэ шэнээр абаһан уялгаяа дүүргэхэмнай лабтай, — гэжэ автопаркынгаа сентябриин даалгабариие 143 процент дүүргэхэ ябадал хангаһан, гаражые даагша нүхэр Донгитов хөөрэнэ.

Хандагайн участогайхид өөһэдынгөө стахановска ажалаар леспромхозойнгоо дирекциин ба партийно-профсоюзна организациин дамжуулгын Улаан туг һараһаа һарада бүхөөр барижа ябана.

И. Заиграев.

Стахановска бригада болобо

Байкалгосрыбтрестын предприятинуудай худэлмэришэд Октябриин урдахи мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа байна.

Загаһа барилгаар түрүү предприятинуудай нэгэн болохо Нижне-Ангарскын загаһа-консервын комбинадай коллектив үсэд нэтэрүүгээр худэлмэрилэн, горьтой амжалтануудые туйлана. Үнгэрэгшэ зун тэдэнэр Байгал дээрэ загаһа барилгые жэшээтэ һайнаар эмхидхээд, һара бүриингөө даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэжэ гараа. Гансахан сентябрь һара соо Нижне-Ангарскын загаһашад түсэбһөө гадуур хэдэн арбаад центнер омуль гүрэндэ түшаагаа.

Эндэ нүхэр Г. Шестаковой хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригада стахановскаар ажаллажа, эрхим жэшээ харуулна. Загаһа бариха гурбадахи кварталайнгаа түсэбые тус бригада 235 процент дүүргээ. Бригадынхид Агууехэ Октябриин һайндэрые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, жэлэйнгээ даалгабариие тэрэ үдэр хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан юм. Октябриин түрүүшын декада соо тэдэнэр абаһан уялгаяа 156 процент дүүргэжэ, стахановска бригада болобо.

Н. Тюрнев.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ХОЁРДОХИ КОНФЕРЕНЦИ МОСКВАДА НЭЭГДЭЭ

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференци Москвада, октябриин 16-най үдэр, Союзуудай Байшангай Колонно зал соо нээгдээ. Эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалха гэһэн өөһэдынгөө хэлбэришэгүй дура зоригые ба шиидэлгые мэдүүлхын тула манай агууехэ Эхэ ороной нютаг бүхэнһөө арадай түлөөлэгшэд ерэбэд.

Конференци нээхэ зуураа, СССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзай генеральна секретарь А. А. Фадеев конференцидэ хабаадагшадта хандан, тобшоор үгэ хэлээ.

Конференци болбол худэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ба интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэдые президиумдээ һунгаба. Хүндэтэ президиумдэ — ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрое бүхы дэлхэйн ажалшадай агууехэ вождь нүхэр И. В. Сталин түрүүтэйгээр асари ехэ баярай оршон байдалда һунгаа.

Тэрэшэлэн конференциин секретариат, мандатна комисси, редакционно комисси һунгагдажа, зүблэхэ зүйлынь баталагдаа.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна хоёрдохи конференциин зүблэхэ зүйлдэнь: 1. Шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ советскэ арадай хабаадалга, 2. Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн хоёрдохи конгресстэ ошохо делегадуудые һунгалга, 3. Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедые һунгалга гэһэн асуудалнууд оруулагдаа.

Уранзохёолшо Н. С. Тихонов «Шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ советскэ арадай хабаадалга» гэһэн элидхэл хэбэ.

Үсэгэлдэрэй заседани дээрэ элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ СССР-эй науканнуудай Академиин президент академик С. И. Вавилов, уранзохёолшо П. Павленко, Магниткын суута сталевар В. Захаров, СССР-эй уранзурагай Академиин президент А. Герасимов, Львовско таряашадай түлөөлэгшэ У. Баштык, Армянска уранзохёолшо Н. Зарьян, ВЦСПС-эй секретарь Л. Соловьев, Узбекска ССР-эй науканнуудай Академиин президент Т. Сарымсаков хабаадаа.

Конференциин худэлмэри үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТАНУУДТА БЭЛЭДХЭЛ

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводто нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл үргөөр ябуулагдажа ахилээ. Хадаг олон агитаторнууд хөөрэлдөөнүүдые, газетэ уншалганууды үнэргэнэ. Тэдэнэр советскэ һунгуулиин системэ тухай, Сталинска Конституци тухай, советскэ хүнүүдэй эрхэ сүлөө тухай ажалшадта хөөрэнэ. «Меднолитейщик» гажа хаанын газетын редактор Мария Илькова эрхим агитаторнуудай нэгэн юм. Тэрэ хадаа СССР-эй Верховно Советтэ һунгаһан һунгалтануудһаа хойшо агитационно хүдэлмэреэ таһалдуулаагүй юм. Илькова болбол үдэр бүхэндэ үдэрэй забһарлалгын үедэ цехынгээ хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөөнүүдые ба газетэ уншалганууды үнэргэдэг заншалтай. Зураг дээрэ: Мария Илькова үдэрэй забһарлалгын үедэ зэд шудхалгын цехын үдэрэй халаанай хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө үнэргэжэ байна.

М. Минеевэй фото.

Комсомольско эдэбхитэдэй суглаан

Мухаршэбэрэй аймагай комсомольско эдэбхитэдэй суглаан һаяхан болобо. Тэрээн дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй IV пленумэй ба ВЛКСМ-эй обкомой VI пленумэй дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Энэ асуудалаар ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Аносов дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ. Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дутуу дунданууды ба комсомольско организацинуудай тэдэ эмхи зургаануудтай холбоо барисаа һулатай байһан тухай шүүмжэлэл хэһэн байна. Олохон клубуудай, уншалгын байшангуудай дэргэдэ уранһайханай самодеятельностиин кружогууд оройдоошье хүдэлмэрилнэгүй. Зарим комсомольско организацинууд залуушуулай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулна. Аймсоведэй гүйсэдкомой физкультура ба спортын таһаг залуушуулай дунда ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй.

Суглаан болбол культурно-ниитын, физкультура ба спортын хүдэлмэриие аймагай залуушуулай дунда һайжаруулха тушаа дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан шиидхэбэри гаргаа.

К. Андреев.

Тракторнуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ

Үбэл улам ойротожо, зарим нютагуудта сахан орожо байна. Газарай хүрэхэһөө урид намарай пар хахалалгын түсэбые заабол дүүргэжэ, ерэхэ жэлэй үндэр баянургасын үндэһэ һүүри табиха гээшэ МТС, колхоз бүхэнэй шухалын шухала зорилго мүн.

Гэхэтэй хамта, ороһото культурануудые хойшодоо пар ба намарай пар дээрэ таридаг болохо тушаа парти ба правительствын заабариие зарим колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд тооногүй, тэрээндэ анхаралаа багаар хандуулна. Жэшээнь, Хориин аймагай колхозууд октябриин 10 болотор намарай пар хахалалгын түсэбые оройдоо 58,1 процент гүйсэдхөөд байха юм. Тус аймагай Анаагай сельсоведэй Ждановай нэрэмжэтэ колхоз намарай пар хахалалгые мүнөө хүрэтэр эхилээдүй байһаар. Молотовой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд түсэбөө миил 7—8 процент дүүргээ. «Родник», «Дружба», «Красный партизан», «Улаан-Одон», «Путь Сталина», Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд намарай пар хахалалгын хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулна.

Намарай пар хахалалгын таһалдалда ороһон гол шалтагаан юуб гэхэдэ, дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд МТС-үүдэй тракторнуудта найдаад лэ, энэ хүдэлмэридэ нэгэшье мори унаа элсүүлээгүй.

Тэрэшэлэн Хориин МТС (директорынь нүхэр Козлов) намарай пар хахалалгын хүдэлмэриие мүүгаар эмхидхээ. Октябриин 10 болотор түсэбөө миил 35,7 процент дүүргэһэн байна. Түс МТС-эй тэлбэрилэгшэд тракторнуудаа хоёр халанай хүдэлмэри эмхидхээгүй, таряа хуряалга дээрэ ерэглэгдэдэг тракторнуудые һүүдөө намарай пар хахалалгада бяагүй байшоо. Гадна, МТС-эй директорые политическэ талаар логшо нүхэр Алексеев тракторнуудай дунда политическо-ниитэ хүдэлмэри ябуулнагүй. Социалистическэ мүрысөөн эндэ ёһо тэлгээр эмхидхэгдэнхэй. Тиимэ олонхи механизаторнуудай лагабринуудаа дүүргэдэггүй байниинь гайхалтай бэшэ.

Хориин аймагай зарим колхозууд намарай пар хахалалгын удхашанарые хүсэд ойлгоно. Энэ хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэн, механизаторнуудта һайн услови байгуулһан дээрэһээ жалта түйладаг байна. Жэшээнь, тус аймагай Үдын сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоз намарай пар хахалалгын түсэбые 1 процент, Хасууртайн сельсоведэй «Победа» колхоз—104. Дээрэ Илькын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ, Тарбагатайн сельсоведэй «Гигант» колхозууд 101—1 процент дүүргэнхэй. Энэ юу гэруулнаб гэхэдэ, аймагай бүх колхозууд намарай пар хахалалгые амжалтатайгаар дүүргэхэ боломжотой. Имагтал тэрэ гэ боломжоёо зүбөөр хэрэглэ намарай пар хахалалгада бүх тракторнуудаа табиха хэрэгтэй байгаа.

Газарай хүрэхэһөө урид намарай пар хахалалгын түсэбые бүрдүүргэхэ гээшэ эндэхи колхозуудай хойшолуулашагүй, шухала шухала зорилго болоно.

П. Ринчинов.

Һайнаар хүдэлмэрилдэг местком

Улан-Удын ажалшадай депутадуудай Городской Советэй гүйсэдкомой дэргэдэхи сторожевой хараулай Управлениин местком хадаа эмхидхэлэй ба агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг байна. Эндэ 5—6 һарын турша соо 8 дахин профсоюзна хамтын суглаан ба месткомой 21 заседани үнэргэгдөө. Тэдээн дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэнөөр хэгдэжэ, асуудалнууды шиидхэлгэдэ союзай гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Эндэ шухала темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүд ба элидхэлнүүд эмхидхэгдэнэ. Жэшээнь, Управлениин начальник нүхэр Кондранов корейскэ событинууд тухай 2 дахин хөөрэлдөө хээ. Мүн социалистическэ зөөриие нарин нангинаар хараха тухай хөөрэлдөөнүүд хэгдээ.

Нүхэд Пулявский, Степанов, Еланова, Цыпленкова, Батурина гэгшэд албанайнгаа уялганууды илангаяа һайнаар, үнэн сэхээр бэлдэгэйнгээ түлөө Управлениин зүгһөө баясхаланда хүртөө, Таряа хуряалга ба гүрэндэ тушаалгын үедэ союзайнгаа гэшүүдые Заиграйн, Сэлэнгын аймагуудай колхозуудта эльгээжэ, ажалдань туһалалсаһан байна. Хүдэлмэришэн нүхэр Озаров Зайграйн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэрэйнгөө нормые ходоодоо 300—350 процент дүүргэдэг байгаа.

Ц. Цыдыпов.

Республикын аймагуудта намарай пар хахалалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1950 оной октябриин 15.

Эзэлэгдэн нутгынь	АЙМАГУУД	Түсэб й дүүргэлтэ (процентээр)
1.	Хэжэнгын	66,2
2.	Хориин	59,2
3.	Кабанскын	55,8
4.	Байкало-Кударын	54,8
5.	Заиграйн	48,5
6.	Тарбагатайн	46,7
7.	Иволгын	45,0
8.	Түнхэнэй	43,6
9.	Курумканай	42,6
10.	Сэлэнгын	41,6
11.	Кударын	40,9
12.	Бичурын	38,8
13.	Прибайкальска	35,9
14.	Зэдын	35,1
15.	Мухаршэбэрэй	34,6
16.	Баргажанай	33,5
17.	Кяхтын	32,8
18.	Закаменай	30,1
19.	Торинн	28,7
20.	Яруунын	21,4

Республикын аймагуудта тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1950 оной октябриин 15.

Эзэлэгдэн нутгынь	АЙМАГУУД	Һүрилэгдэ-һэн үбһэн (процентээр)
1.	Закаменай	102,5
2.	Баргажанай	92,1
3.	Түнхэнэй	76,8
4.	Прибайкальска	71,4
5.	Кабанскын	70,3
6.	Байкало-Кударын	70,0
7.	Бичурын	69,0
8.	Курумканай	68,1
9.	Мухаршэбэрэй	62,6
10.	Заиграйн	61,9
11.	Яруунын	60,2
12.	Хориин	59,8
13.	Торинн	56,4
14.	Хэжэнгын	54,6
15.	Тарбагатайн	54,2
16.	Кяхтын	49,7
17.	Кударын	49,2
18.	Иволгын	47,5
19.	Зэдын	44,7
20.	Сэлэнгын	41,1

Усть-Баргажанда

Усть-Баргажанай хүдэлмэришэнэй поселогтохи предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай зүблөөн һаяхан боложо, нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэбэ.

Эндэхи агитаторнууд поселогоо 10—10 айлнуудаар хубаажа абаад, һунгагшадые нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудтухай Дүримүүдтэй ба СССР-эй Конституцитай танилсуулна, мүн уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөөнүүдые үнэргэнэ.

Усть-Баргажанай загаһанай заводой клуб соо ба Баргажанай леспромхозой байшан соо агитпунктнууд эмхидхэгдэжэ, гоё һайханаар шэмэгдэһэн байха юм.

Һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ туһалхын тулада поселково Советэй хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта гаргагдаа. Загаһанай заводой ба мүн территориальна партийна организацинууд загаһа барилгын бригадануудта коммунистнуудые гаргаһан байна. Леспромхозһоо хэдэн коммунистнууд модо бэлэдхэлэй участогуудта гараа.

Загаһанай заводой агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Квасов агитаторнуудтай семинар үнэргэжэ, һунгалтануудтухай Дүримтэй һунгагшадые яажа танилсуулха тухай заабари үгэһэн байна.

Т. Колмаков.

Багшанар—агитаторнууд

Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудтухай РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдэй Президиумүүдэй Указуудай толилогдоһонһоо хойшо Хориин аймагай һунгагшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэржэ байна. Мүнөө аймаг соо 502 агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Эдээнэй тоодо һургуулиин 130 шахуу багшанар оролсоно.

Томодхогдоһон Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 22 агитаторнууд, тэрэ тоодо долоонжэлэй һургуулиин парторганизациин агитколлективэй 12 багшанар-агитаторнууд һунгагшадые һунгалтануудтухай Дүримтэй гүнзэгыгөөр танилсуулна.

Тэрэшэлэн Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ, «III Интернационал», «Родина» ба «Победа» колхозуудай гэшүүдэй дунда хамтадаа 20 гаран багшанар — агитаторнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна.

Г. Цыреторов.

Агитаторай булан нээгдэбэ

М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй эхилгэнһээ хойшо ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Библиотекын дэргэдэ агитаторай булан нээгдээ. Эндэ «Марксизм-ленинизмын классигууд гүрэн тухай», «Дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшын социалистическэ гүрэн» гэһэн темэнүүдээр литературна выставкэнүүд эмхидхэгдэбэ.

Гадна, пропагандистнуудта, агитаторнуудта хэрэглэгдэхэ литература илгагдаһан ба үншагшадта һайшаан дурадхаһан номуудай список табигдаһан байна. Мүн һунгуулиин участогта абаашагдаха нүүдэл библиотекэ бэлэдхэгдээ. Энэ библиотекэнь политическэ, уранһайханай литератураар элбэгээр хангагданхай.

Н. Цыренова.

Һунгалтанууд тухай Дүрим хэблэгдэбэ

Бурят-Монголой Гүрэнэй хэблэл БМАССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудтухай Дүрим брошюраар ба плакатаар бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэжэ гаргаба. Мүн «Бурят Монголой автономно советскэ социалистическэ республикын Конституци (үндэһэн хуули)» ород хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ. Эдэ номууд худалдаанда гаргагдаа.

БАГША—АГИТАТОР

Һаалишадай дунда гү, али таряанай ток дээрэ хүдэрлиг бэетэй, буржагаршаг хара үһэтэй хүн ходоодоо шахуу харагдадаг. Ажалайнгаа богонихон забһарлалгын үедэ тэрэниие колхознигууд тойрожо, һонирхолтой хөөрэлдөөн гэдэнэй дунда болодог.

Таряа тушаалгын гүрэнэй түсэбые болзорһоонь үрид дүүргэнэн тухай нүхэр И. В. Сталинда рапортнуудтай газетэнүүдые тэрэ хүн дэлгэн хөөрэжэ эхилдэг. Колхознигууд хөөрөөень угаа ехэ анхаралтайгаар шагнадаг. Агитаторһаа харюу абаагүй асуудал гэжэ огто байдаггүй.

Энэ эсэшэ сусашагүй агитатор хэн гээшэб? Энэ хүнэй нэрэ дээрэ хэдэ хэдэн бэшэгүүд ерэдэг. Киев городой багша Сибириин ургамалнуудай үрһэн тушаа асуудаг, Москва городто ажаһуудаг доцент өөрынгөө ниитэ-педагогическа ажал-ябуулга тухай хэлэжэ үгэхыень гуйдаг. Энэ хүндэ колхознигууд элдэб асуудалнуудтайгаар нюураараа ерэжэ хандадаг. Энэ хадаа — Мухаршэбэрэй аймагай Барска эхин һургуулиин багша Ширип Эрдынеевич Эрдынеев мүн.

Хүдөөгэй багшын бүхы хүдэлмэритэй һайнаар танилсахын түлөө тэрэнэй ажалай үдэрые хаража үзэе. Эрдынеевэй ажалай үдэрэй нэгэшье минута хии хоохоор үнгэрдэггүй юм.

Ширип Эрдынеевич энэ жэлдэ хоёрдохи халаанда үхибүүдтэйгээ заняти үнэргэнэ. Урогуудайнгаа һүүлээр һуниндөө бүри орой болотор үглөөдэрэйнгөө ажалые түсэблэдэг. Учебнигууд, үхибүүдэй тетрадьнууд энэ үедэ стол дээрэнь олон байдаг.

Үглөөгүүр нүхэр Эрдынеев правленидэ ерэдэг. Тиигээд таряанажалай бригада гү, али малай фермэдэ ерэжэ, ажалай ябасатай танилсадаг, колхознигуудтай хөөрэлдэдэг. Тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд хүн зоной сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэдэг, ажалай бүри ехэ баатаршалганууд тээшэ уряалдаг.

Элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые нүхэр Эрдынеев түсэбэй ёһоор, таһалгаряагүй үнэргэдэг юм. Тэдээн бүхэндөө тон нарин нигтаар, дүүрэнээр бэлэдхэдэг. Жэшээлхэдэ, нүхэр Сталинай үүсхэлээр баригдажа эхилһэн агууехэ барилганууд тухай тэрэ тон һонирхолтой элидхэл бэлэдхээ. «Коммунизмын агууехэ барилганууд» гэһэн темээр Ширип Эрдынеевичын элидхэл хэхэ болоходонь гэр соо багтахаар бэшэ олон хүн суглараа.

Сталинградска, Куйбышевска гидроэлектростанцинууд, Главна Туркменскэ канал, Каховско гидроэлектростанци тухай хэдэн олон хүнүүд асуудалнуудые асуугаа. «Улаан Туяа» колхозой ОТФ-е даагша Сультим Чимитов элидхэлшэдэ иигэжэ хандаа:

— Танай һурагша Валя минии басаган гээшэ. Карта дээрэ танай мүнөө хэлэһэн барилганууд хаана байһаниие тэрээндэ заалгааб. Теэд, электричествээр колхозой газарай яагаад үһалагдахыень ойлгожо ядааб.

—Хэдэн мянган жэл соо амиды амитанай байгаагүй сул гоби газарые яагаад набшатай, сэсэгтэй гоё орон болгохо юм? — гэжэ модошо дархан Данзан Нагмитов асуугаа. Колхозой шофер Жамьянов Волгын үһан замай магистраль хэдэн жэл болоод байхада ямар болохоб гэжэ һонирхобо.

Эдэ ба бусад хэдэн асуудалнуудта нүхэр Эрдынеев тодо һонор харюунуудые үгөө.

Түс темээр гансахан элидхэл хэхэ гээшэ тон бага байба. Ширип Эрдынеев элидхэлээ дабтан хээ. Гадна, колхозой агитаторнууд Санжиев, Замбалов гэгшэдэй темээр хөөрэлдөөнүүдые бэлэдхэхэ ябадалда туһалба.

Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Указуудай гараһан дары агитколлективэй хүдэлмэриие улам һайжаруулха зорилго нүхэр Эрдынеев урдаа табяа. Энээнһээ урда тээ үзэгдэдэг дутуу дунда зүйлнүүдые сүм усадхаха хэмжээ-ябуулганууды хараалба. Үнгэрһэн һунгуулиин кампанинуудай үедэ олоһон дүй дүршэлөө мүнөө бүри ехэ ашаг туһатайгаар хэрэглэн ажаллаха гэжэ нүхэр Эрдынеев эрмэлзэнэ.

Эрдынеевэй хүтэлбэрилдэг агитколлектив 7 агитаторнуудһаа бүридэнэ. Тэдэнэй өөр өөрынь шадабари Эрдынеевтэ һайн мэдээжэ юм. Тиимэһээ тэдэнэй хүдэлмэри зүбөөр шэглүүлэгдэдэг. Үгэһэн даалгабариень ямараар дүүргэһэниие шалгалта хадаа агитколлективые хүтэлбэрилэгшын тон шухала уялга гэжэ нүхэр Эрдынеев мэдэдэг юм.

Залуу избач-комсомолец Б. Санжиев колхознигуудтай хөөрэлдөө хэхынгээ урда заримдаа Эрдынеевтэ хандадаг. Яажа хөөрэлдөөгөө эхилхэ, юун дээрэ онсо тогтон хэлэхэ тухай тодорхой заабари нүхэр Эрдынеев үгэдэг.

—Хүн бүхэнэй асуудалда дүүрэнээр харюусаха гээшэ тон шухала,—гэжэ залуу избачые тэрэ һургана.

Заримдаа Санжиев асуудал бүхэндэ харюу үгэжэ шадахагүй байшадаг. Тиигэбэл агитколлективые хүтэлбэрилэгшэдөө хандадаг. Бүри орой һуни болоһоншье һаань, асуудалнуудта харюу бэлдэжэ, Санжиев Эрдынеев хоёрой хамта һуухыень хүнүүд заримдаа харадаг юм. Хэрбээ артелиин ажахыда хабаатай, илангаяа тоо бүридхэл түшаа асуудалай байбал:

— Анханда бухгалтер байһан, мүнөө агитатор Замбаловта энэ асуудалаар хандая. Тэрэ бидэнһээ һайнаар харюу бэлдэжэ шадаха, —гэжэ Эрдынеев хэлэдэг.

Багша—агитатор Эрдынеевэй туһаламжын ашаар комсомолец Б. Санжиев мүнөө нилээд шадабаритай агитатор болоо. Малшадай олонхи асуудалнуудта өөрөө харюусажа шададаг болоо. Санжиевай ажалда туһалдаг эдэбхитэй малшадай дунда олошороо. Жэшээлхэдэ, һаалишан Мыдыгма Занданова шэнэ газетэнүүдэй ерэмсээрынь түргөөр тараагдаха ябадалые хангадаг.

Дыжидма Дашипылова багшаар хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа агитационно хүдэлмэриин дүй дүршэлөөр тон бага байгаа. Агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ болбол нүхэр Дашипыловае олониитын хүдэлмэридэ ехэ шадабаритайгаар хабаадуулаа юм. Гэрэй ээзэн эхэнэрнүүдтэй хөөрэлдөө үнэргэхынь түлөө элдэб һонин номуудые тэрээндэ нүхэр Эрдынеев оложо, ямар гэртэ ороходоо ямар ном уншахыень заажа үгэдэг байгаа. Мүнөө хэрэгтэй номуудые багша Дашипылова өөрөө олодог болоо.

Нэгэтэ иимэ нэгэн ушарал болоһон юм. Колхозница Дашима Дондок Халзанов гэжэ үбгэнэйнгөө архи уудаг тухай агитаторгаа хэлэһэн байгаа. Дондогойдо ямар ном абажа, юун тухай хөөрэлдэхээ ошохо ёһотойб гэжэ агитатор Дыжидма Дашипылова Ширип Эрдынеевичтэй зүбшэбэ. Энэ асуудалые нүхэр Эрдынеев нилээд бодожо үзэһэн байгаа. Педагогикын, методикын ба бусад педагогическа литература соо харюу олохогүйт.

...Дондок Халзановайда ерэхэдээ Дашипылова болбол агитатор шэнгеэр бэшэ, юрэ хүршэ хүн шэнгеэр ерээ. Тиигээд советскэ гэр бүлые бэхижүүлхэ тухай хөөрэлдөө хэхэ шалтаг олоһон байгаа. Дондок Халзанов тэрээнһээ хойшо эрид хубилжа эхилээ. Өөрынгөө ажабайдалые олониитэдэ, гэр бүлэдөө туһатай болгохын түлөө оролдоо. Урдань залхуугаар ажалладаг байһан Халзанов мүнөө эрхимүүдэй нэгэн болонхой.

Нүхэр Эрдынеев агитационно-ниитын хүдэлмэриие ябуулха эхэраа хэблэгдэмэл ба ханын газетнүүдые шадабаригайгаар хэрэглэдэг байна. Колхозой радист Дондок Дашипылов Ширип Эрдынеевичын туһаламжаар «Үндэрургасын түлөө» гэһэн ханын газетта ба «Бурят-Монголой Үнэн» газетын селькор болонхой юм. Гадна, Дондок Дашипылов хадаа полевой станда «дайшалхы хуудаһа» гаргалгые эмхидхэдэг болоо.

Ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһануудые» зүбөөр хэрэглэн партийна организациин секретарь нүхэр Ширип Эрдынеевич Эрдынеев колхозой ажахын амжалтые туйлаха ябадалда бага бэшэр нөлөөлдэг байна. Шүүмжэлэлтэй статья бүхэн үйлэдбэриин эдэбхитэй нүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олониитэ дунда нэбтэрүүлхын түлөө селькорнууд оролдодог.

Ширип Эрдынеевич—Мухаршэбэрэй аймаг соо эгээл хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн. Колхозой коммунистнуудые хүтэлбэрилхэ, агитаторнуудые зүб замаар дахуулан һургуулида багшалха—эдэ бүгэдэ нилээд хүшэр ба харюусалгатай ажал мүн. Гэбэшье, нүхэр Эрдынеев хэзээдэ амжалтануудые тэмдэглэдэг байна. Амжалтануудые нэгэн нүхэсэл юуб гэхэдэ, тэрэ удаа саг үргэлжэ өөрөө һуралцадаг. Колхозой политһургуулиие хүтэлбэрилхэ зуураа политическэ болон юрэнхы эрдэмээ саг үргэлжэ дэлгэшэлүүлнэ.

Мүнөө нүхэр Эрдынеев һургуулиин кампанида эдэбхитэйгээр хабаадалсажа оробо

О. ЧИМИТОВ.

Племенной моридые харалгаар аймаг хоорондын выставкэ

(БМАССР-эй хүдөө ажахын Министрын орлогшо нүхэр А. БАЛДАЕВТАЙ хөөрэлдөөн)

Байгша оной октябриин 29-дэ Мухаршэбэрэй ба Тарбагатайн аймагуудай колхозуудай племенной моридой аймаг хоорондын выставкэ болохонь.

Манай редакци выставкын тушаалгашэ, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министрын орлогшо нүхэр А. Н. Балдаевта хандажа, түүе выставкын зорилго тухай хөөрэжэ моридые хүсэбэ. Нүхэр Балдаев манай корреспондентдэ нигэжэ мэдэсэбэ; — Колхозуудта, совхозуудта ба мори үсхэбэрилгын станциудта моринажалые 1950—1951 оной хугжөөлгэ тухай ССР Холбоой Министрнүүдэй Советэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1949 оной октябриин 15-най тогтоолой үндэсөөр племенной моридой выставкэ манай республикын аймагуудай жэл бүхэндэ үнгэргэдэхэ ёнотой.

Манай республика дотор моридые үсхэбэрилгэ гол түлөб Мухаршэбэрэй ба Тарбагатайн аймагуудта эрхилэгдэдэг тула энэ талдэ дурсагдагша аймагуудай колхозуудай племенной моридой аймаг хоорондын харалгые үнгэргэхэ гэжэ шидэгдаэ.

Тус выставкэ болбол колхозуудай ба мори үсхэбэрилгын ажахыгуудай моридой үүлтэрые һайжаруулха, племенной моринажал хугжөөхэ, эрхим моридые элиүлгэлхэ, мори үсхэбэрилгын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүридхэхэ, удэлмэринүүдтэ сэгнэлтэ үгэхын түлөө үнгэргэдэхэнь.

Мухаршэбэрэй ба Тарбагатайн аймагуудай колхозууд тус выставкые зүбөөр ойлгожо, выставкэдэ болэдхэлэй хүдэлмэрие үргэнөөр абуулаа. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ товодхогдоһон колхозой гэшүүд тус выставкын эхилтэр хүдөө ажахын хүдэлмэрие сүм дүүргэхын, маалаа дулаан байраар хүсэд хангахын тула социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн ажаллажа байна.

Выставкэдэ 200 гаран колхознигууд ерэхэ юм. Колхознигууд тус выставкэдэ племенной 30 эрхим моридые, адли зүһэтэй гурба-гурба мориной 4 зэргэшээ бэлэдхэжэ байна. Тиихэдэ, хоёр аймагуудай колхозууд гурба-гурба мориной 20 зэргэшээ, таба-таба мориной хэдэн зэргэшээ, мүн гүйхэ, харайха, хүндэ ашаа зүдхэхэ ба хаалтануудые гаталха 30 моридые асархаар бэлэдхэжэ байна.

Мори үсхэбэрилгын 50 түрүүшүүл ба племенной 110 толгой морид выставкэдэ хабаадаха гэжэ выставкомоор баталагдаба. Выставкэдэ хабаадагшадые шэлэлгэ үргэлжэлһөөр.

Выставкын үедэ колхозно худалдаа наймаан эмхидхэгдэжэ, колхозууд худөө ажахын продуктнуудтай ларёгуудые нээхэ юм. Выставкэ үглөөнэй 10. часһаа хүнгэн ба хүндэ ашаа зүдхэдэг моридые харалгаар эхилжэ, һүүлээрнь тренпунктын харгыгаар ородой тройконууд гүйлгэлдэн гараха байна. Тэрэнэй һүүлдэ ашаа шэрэлгэ ба моридой хурдание туршалга үнгэргэдэхэ юм. Эдэ туршалганууудай дүн гаргагдаһанай һүүлээр мори үсхэбэрилгын түрүүшүүлэй зүблөөн болохо байна.

Үнгэргэгдэхэеэ байгаа выставкэ түйлай ехэ удхашанартай. Колхозууд ба мори үсхэбэрилгын ажахынууд энэ жэлдэ һайн амжалтануудые туйлаа. Үнгэрһэн 9 һара соо моридой тоо толгой 9,2 процентээр үргаа, 100 гүүнһээ үнага абалга 54,5 процент хүрөө, тэрэшэлэн моридой үүлтэрые һайжаруулга нилээд дээшэлээ.

Энэ выставкэ болбол мори үсхэбэрилгые улам хүгжөөхэ хэрэгтэнь республикын колхозуудта һайн спектор нүхэр Арсентьев ба багша Черемисинов гэгшэдтэ колхозой сабшалан дээрэһээ үбһэ сабшуулһан байха юм.

Мүн тэрэшэлэн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандана. Малай байрануудай ба малшадай байха гэрнүүдэй заһабарилгые мүнөө хүрэтэр эхилээдүй.

Үнгэрхэдөө дурсагдагша колхозуудай малшад закаменайхидай үүсхэлые хүсэд мэдэхэгүй юм. Энэ үүсхэлые малшадай халуунаар дэмжэжэ, малдаа садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ байгуулха ябадал хангахын түлөө әдэ колхозуудай правленинүүд ба партийна организацинууд оролдоогүй.

А. Баргузинский.

Малай үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэнэ

Баргажанай аймагай Уланай моной Сталинай ба Ленинэй нэрэмжэтэ артельнүүдтэ малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдажа байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо зоотехническэ барилганууд огто хэгдэнэгүй. Гэхдэ хамта, фермэнүүдтэнь малай байранууд ба малшадай байха гэрнүүд нилээд олон хэрэгтэй. Түрбан дархашүүлһаа бүридэһэн барилгын бригада бии аад, хүдэлмэрилжэ үшөө эхилээдүй. Тус колхоз малай тэжээл бэлэдхэлгын түсэбые дүүргээдүй мүртөө энэ хүдэлмэрие үни хада болюулжархёо.

Гадна, тус колхоздо хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, колхозой хүтэлбэрилгэшэд МВД-гэй участково инспектор нүхэр Арсентьев ба багша Черемисинов гэгшэдтэ колхозой сабшалан дээрэһээ үбһэ сабшуулһан байха юм.

Мүн тэрэшэлэн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандана. Малай байрануудай ба малшадай байха гэрнүүдэй заһабарилгые мүнөө хүрэтэр эхилээдүй.

Үнгэрхэдөө дурсагдагша колхозуудай малшад закаменайхидай үүсхэлые хүсэд мэдэхэгүй юм. Энэ үүсхэлые малшадай халуунаар дэмжэжэ, малдаа садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ байгуулха ябадал хангахын түлөө әдэ колхозуудай правленинүүд ба партийна организацинууд оролдоогүй.

А. Баргузинский.

ҺУРАГШАД ПОЛИ ДЭЭРЭ

Бичурын аймагай һургуулинуудай һурагшад колхозуудай поли дээрэ гаража, хуряалгын хүдэлмэридэ ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Старо-Ключевскойн эхин һургуулиин ба Буйска долоонжэлэй һургуулиин һурагшад Молотовой нэрэмжэтэ ба «Заря коммунизма» колхозуудта гаража, огородой ургаса хуряагаа. Тэдэнэр 8 гектар хартаабха малтажа, колхозой складта оруулһан байна.

Ф. Степанов.

ПРЕДМЕТНЭ КРУЖОГУУД ЭМХИДХЭГДЭЭ

Улан-Удын бурят дунда һургуулиин дирекци һурагшадайнгаа үзэжэ байһан предмедүүдээ гүнзэгыгөөр шудалалгада түйлдхын тула предметнэ кружогуудые эмхидхэбэ. Тэндэ изокружок, «эдир литератор», «эдир географ», «математик», «физик», «историк» гэһэн кружогууд, мүн фотокружок хүдэлмэрилнэ. **С. Дондупов.**

АЙМАГУУДТА ЭЛЬГЭЭГДЭХЭ ЭД БАРААН

Бурмонкоопсоюзай районхоорондын худалдаа наймаанай базада эд бараан удэр бүри ерэжэ байна. Һаяхан 45 тонно ногоон сай, 14 тонно плиточнэ, 10 тонно байхова сай, эрэшүүлэй костюмууд ба бусад үргэн хэрэглэлэй эд бараан элбэгээр ерэһэн байна. Базада ороһон эдэ эд бараанууд мүнөө аймагуудай потребсоюзуудта худалдаа наймаанда гаргагдахаар эльгээгдэжэ байна. **Д. Колмаков.**

СЕЛЬЭЛЕКТРОДО

Һүүлэй үедэ Бурят-Монголой сельэлектрын конторо республикын колхозуудые электрификацилха ба барилгын худэлмэринүүдые механизацилха түхеэрэлгэнүүдые абажа байна. Мүнөө Сельэлектрын базада модо хүрөөдэлгын раманууд, насосууд, локомобильнуудай транспортёрнууд ба дизельнүүд абтагдаад байна.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой мостпоезадо худэлмэрилдэг электрогагнууршан-стахановец Хасан Кутуев гэгшэ Октябриин 33-дахи жэлэй ойн хүндэлөлдэ стахановска вахтада жагсаад, халаан буханэйнгөө нормые 200 процент дүүргэнэ. Зураг дээрэ: стахановец Кутуев электрогагнуури хэжэ байна.

В. Муллерай фото.

ӨӨҺЭДӨӨ ҺУРАҺАН УРАНЗУРААШАДТА ТУҺАЛХА

Ц. САМПИЛОВ,
арадай уранзураша, СССР-эй Верховно Советэй депутат

Агууехэ Октябрьска революциин үедэ дүүрэн эрхэ сүлөөтэй болоһон советскэ арадай искусство улаамшагтай түргэнөөр хугжэжэ байна. Олонациональна арадай союн бэлиг үдэрһөө үдэртэ һалбарна мандана.

Большевистскэ парти, советскэ правительство хадаа уранһайханай самодеятельностиин хаа хаалгүй хугжэхэ дүүрэн услови бии болгор. Түрэн болбол искусствын хугжалтэдэ зорюулан жэл ерэхэ бүри улам ехэ мүнгэн зөөри гаргагдана. Хирэ хирэ болоод лэ үнгэргэдэг уранһайханай самодеятельностиин харалганууд болбол ород зоной дундаһаа бэлиг шадабаритай уранзураашадые, артистнуудые, дуушадые, хугжэмшэдые элиүлэн гаргана. Тэдэнэртэ саадаа ургаха арга боломжонууд олгогдоно.

Манай республикын ажалшадай дундаһаа, уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд соohоо союн бэлигтэй олон хүнүүд ургажа гарна. Энэ статья соогоо ямарщье тухай һургуулигүй аад, өөһэдөө ерэһэн уранзураашад тухай хэлэхэ хүсэлэнтэйб, Тэдэнэрэй зариманнинь уранзураашад-профессиональнуудтай хамта нилээд амжалтайгаар ажаллана.

БМАССР-эй уранзураашадай Союзай харюусалгата секретарь Тимофей Аврамович Рудь нилээд олон картинануудые, пейзажуудые шала ехэ шадабаритайгаар зурадаг байна. Нүхэр Рудь удхынгаа талаар һайн ба бодото ажабайдалые абтаһан зурагуудые зурадаг болоһоор үнинэй. Уранзураашадай Герасов портредүүд ба пейзажуудые баһал һайнаар зурадаг. Пейзажуудые болон натюрморт зураха талаар уранзураша С. Чеботарев онсо шадабаритай байһанаа харуулна. Уранзураашад Д. Батуров, В. Сохан, К. Рябов, П. Аносов ба бусад муу бэшээр зурана. Тэдэнэр уранзуралгын студида һуралсадаг, классна даалгабаринуудаа нилээд һайнаар дүүргэдэг байна.

Тэдэнэрэй зурагуудынь нэн түрүүндэ манай Бурят-Монгол республикын ажабайдалда зорюулагданхай. Тэдэнэр паровозо-вагонно завод, шэлэй завод болон бусад промышленна предприятинуудай шэн габьята ажабайдалые харуулхые оролдонод. Малажал, таряанажал тухайда хэдэ хэдэн картинанууд бии. Алдарта Байкал далай, тэрээнэй оршон тойроной үндэр орьёл хаданууд, тэдэнэй хабшал соогуур урдаһан гол горход уранзураша бүхэндэ угаа баян бодото материал үгэнэ. Уранзураашад—өөһэдөө һураашад эдэ бүгэдые уран гоёор, үнэн зүбөөр зураглан харуулхын түлөө оролдоно, оролдохошье байна.

Арадай гүн дундаһаа урган гараһан бэлигтэнэй тоодо мүнгэщэдархан нүхэр Ц. Намжилон оролсоно. Тэрэнэй хэһэн хүдэлмэринүүд угаа һонирхолтой. Мүнгөөр хутага, гааһануудые һиилэн хэхэдээ нүхэр Намжилон тон ехэ шадабаритай. Һиилүүртэй мүнгэн бүһые—манай агууехэ вождь нүхэр И. В. Сталинда эльгээһэн бэлэгые нүхэр Намжилон бүтээгээ юм. Тэрэнь мүнөө Москвада, революциин музейдэ, нүхэр Сталинда үгтэһэн бэлэгүүдэй таһагта байна.

Республикымнай аймагуудта мүнгэн дээрэ һиилэгые шудалһан мастернууд олон. Жэшээлхэдэ, Закаменда—мастер Тубчинов хүбүүнтээ, Зэдын аймагта—Чагдуров ба бусад.

Гэхэтэй хамта, тэдэнэртэ зохистой туһаламжа үшөөл үзүүлэгдэнэгүй. Илангаяа культурна организацинууд (арадай творчествын байшан, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд) тэдэниие анхардаггүй байһаар. Колхозуудта, фабрика, заводуудта ажалладаг ба шабараар, шулуугаар, модоор элдэб уран гоё зүйлнүүдые бүтээдэг хүнүүд БМАССР-эй уранзохёолщодой Союзай зүгһөө ёнотой һайн туһаламжа абанагүй.

Минии һанахада тэдэ бэлигтэ хүнүүдтэ элдэб захилнуудые хэхэ, заабаринуудые үгэхэ шухала байна. Тиихэтэеэ хамта ажалдаа хэрэглэхынь түлөө элдэб хэрэгсэлнүүдээр тэдэниие хангаха ёнотойбди. Мүн бүтээһэн юумэнүүдыень тарааха, худалдаха талаар шухала хэмжэнүүдые абаха шухала.

Арадай бэлиг шадабариие али болохоор хугжөөхэ гээшэ гансахан тусхайта организацинуудай хэрэг бэшэ гээшэ. Энэ талаар партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинууд нилээд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тус организацинуудай туһаламжаар бидэнэр формоороо национальна, удхаараа социалистическэ искусствые улам саашадань, бүри ехээр хугжөөхэ ёнотойбди.

Москвада болохо бурят-монголой литературын Вечертэ

Цэдэн ГАЛСАНОВ

Байкалай үмэнэй НАРАН-ДОРО

НЭГЭДЭХИ БҮЛЭГ*)

3. ХОЁР БАСАГАДАЙ ХӨӨРӨӨН

—...Нютагай түмэр замһаа холо гү? Гоё газар гү? — гээд мүнөөхи матрос эжэлүүдгүй Рыгзыма Калина хоёрой хажууда ошоодхино.

Борис Матханов купе соohоошье гарахаяа болёод, үүдэнэй шолоохойгоор хялам-хялам харана. Нэгэ һууна, нэгэ бодоно. Ном уншаха гээд, хэдэн удаа дахижа, ядана.

Байкалые тойроһон замай олон тоннельнүүд угайдхаһаа эхилжэ, үе үе вагон соо хабхар болоходо, Матхановай досоо бүри харалжа, һанаа алдана. Хэды тоннель бэ, тэды дахин һанаа алдахань гээшэ ха.

Хоёр басагадта юуштэйб теэд! Матрос хүбүүнэй урда нэрэеэ хухархагүй гэжэ эрид шидэһэн Рыгзымань Борисай бүтүү жүтөөндэ дураа гутажа, Номгон далайн матросой абаштайхан асуудалда сортоотойгоор харюусана.

...Байкалай үмэнэхи наранай хурса гэрэл үбэл зунгүй элбэг дэлбэгээр ялабхин байдагые мэдэхэ гүт?! Ай даа, Байкалай үмэнэхи наран! Манай эндэ наранай гэрэл угаа элбэг.

Үбэлэй үүр хяраанаар хярмаг саһан унажа, үсхэн маһан хүшэгэтэжэ, дүшэ—табин градусай янгинама жабар яһанай хуудаһаар үлеэжэ, уняар тооһо татан эмээршэлжэ байг,—үни тиигэжэ хухидэггүй. Уданшьегүй тэнгэриин хүшэгэ үргэн тээшээ нээрэжэ, үбэлэй наранай даамгай элшэ соо минии нютаг—Байкалай үмэнэхи тала майланууд умбан тамаржа захалдаг. Тиихэдэнь табин градусай хүйтэн дошхорбошье һаа, наранай жолоодо татуулжа номгордог, лыжээр хадаһаа хиидэжэ яба гэмээр элүүр тунга болодог.

Мэнэ һаяхан саһан шуурган гани гай татажа байна гэхэлээршни, гурбан хоног үнгэрһэн шэнги: тэрэ бэеэрээ Байкалай үмэнэхи наран үргэнөөр энеэн гаража ерэдэг.

Зунай сагые хэлээдшье яалайб. Эли юм бэзэ. Ая гангын хангалтаад, алтан гургалдайн шэнгэн аялгын зэдэлхэлээр, наран хаагуураа ха һэм.

Гоё даа минии нютаг! Город гээшэ гү, деревни гү — илгаруулхагүйт.

—Та Байкалай үмэнэхи наранай элшэдэ мүлюулжэ иимэ һайхан шарайтай болоо ха яат?—гээд матрос хүбүүн аяг зангаа хүдэлдэн байба.

— Тиигэжэшье болоо, — гэжэ Рыгзыма Калина тээшээ эрьежэ эмнигхэс гээд, зорёолхон дуугарба. —Энэ Та, Номгон далайн мананда утуулжа, нүрөөтэй болоо гээшэ ха яат?—Рыгзыма бүри ёгтолон татажа, матрос хүбүүнэй өөрэйнь асуудалда тааруулан һагад асууба.

—Тон зүб. Теэд танай нютагта ерэжэ, Байкалай үмэнэхи наранһаатнай хубаалдалсаа һаамни юун гэхэ байнат? — матрос бэлэ һаяар һалахаар бэшэ байна.

«Һайзагай юм ши» гэжэ досоогоо һанаадшье орхихонь тэрэ, купейн үүдээр Матханов бултайн гаража ерэбэ. Матхановые харахадаа, Рыгзыма арай мэдэг үлайн татабашье, матрос хүбүүндэ:

—Яһала болохо гэхэ байнаб,—гэжэ наадантаяа худхаадхино. Тиигээд Калинатаяа ханхинаса энеэлдэбэд.

Энэ хөөрэлдөөн саашаа бүри гүнзэгыршэнэ аа гү гэжэ һэргылһэн Борис Матханов гансаардахадаа, Цыдыбэй хажууда ошоно. Цыдыб ехэ сүлөөгүй, хоёр басагадтай тэрэ матросой хөөрэлдэхые шагнажа байтараа, Матхановай ерэхэдэ «харыш, һайхашаагыш тэрэ гурбые» гэһэн тэмдэг толгойгоо тэдээн тээшэ хазагад гүүлэн үгэбэ.

Матханов хашарһан шэнгээр, гараараа эрид һэбин зангажархёод, вагоной сонходо няалдана. Нюдэнэйнь үмэнэ Байкал далайн барагдашагүй һайхан байгаали дэрбэлзэн хойно-хойноһоо үлхөөтэй шэнгээр гарана. Хабсагай шулуун бүреэдэнэтэй намарай Байкал уураа хүрэжэ захалхань ха: долгин уршалаанууд номин нюуртань олошоржоо байна. Хараһаар байтарнь тэнгэри барайжа, харалган һалхин хадаһаа бууба хэбэргэй: эндэхиин эзэгүй дошхон «сарма» һалхин юумэеэ үзүүлхэеэ забдаба.

Уданшьегүй, тэнгэреэр хаанаяна тараһан аадарай хара үүлые хэн нэгэнэй хаман асаржа обоолоод, Байкал дээгүүр сухалтайгаар сасажархиһан шэнги: гансата шэрбэмэ хүйтэн бороо вагоной сонхо һабардан маажаба.

—Хүбаа! Энэшни юун бооходой гээшэб, аһалдаад һалахаяа болёол...—гэжэ матрос хүбүүндэ жүтөөрхэн, Борис Матханов шүдэнэйнгөө забһараар дуугарба.

— Ши юрэдөө хүбаа гэхээ алдыш, хүбаа! Иигэжэ «бооходой хаража» байһаар, оройдоошье хооһон һалашхошнил. Бил һаа, хажуудань ошоод Рыгзымае һугадаад дэ абажа ерэхэ һэм, — гэжэ Цыдыб тэрээнээ наадалан шоглобо.

—Ши юрэ Калинаяа ойроншье ошожо үзөө юмыш...—гэжэрхёод, уураа багтаажа ядаһан Борис купе худараа орошоно. Цыдыб «һэ!» гэжэ барагар хара болоод, үгэшье хэлэжэ үрдибэгүй.

Цыдыбэй гэдэргээ эрьеэд орхихын хирэндэ Калина бүри халашоод, наһаараа Байкалые шэнжэлжэ байһан эрдэмтэнэй лекци уншаһан шэнги хөөрэжэл—хөөрэжэл байба. Үшөө нэгэ хэды офицернүүд тэрэниие тойрожо, гайхашаа баран шагнанад.

Аадарай хэдыдээшье болиһыень бү мэдэ, харан гэхэдэ, — Байкал дээгүүр һолонго дугаагтан байба.

Калиные мүнөө харахада яагаа һайхан болошоод байна гээшэб?! Шаргал зээрдэ үһэниинь толо сохин, вагоной сонхоор нэбтэрһэн һолонгын гэрэлдэ нюурынь үнгэтэн ягаарна. Хурһахан хурса нюдэдынь ухаан бодолдоо баригдажа уйтаханууд болоһон шэнги, урихаар хайшаашьеб сонхоор холые харана. Сээжэ хүхыень тобойсо шүүрһэн харгын ситец плати эндэ тэндэ эбхэлээтэнэ.

А, Рыгзымае харыт! Борис Матханов энээхэн үедэ дахин Рыгзымае хараа һаа, аягүй гэжэ гоёожо байнгүй, матрос хүбүүнэй хажуу-һаань мулта татан абаха һэн ха. Теэд Цыдыб досоогоо халта энеэн: «Байкал дээгүүр үрмэ гүйлгэжэ байхынь харыт» гэжэ ёгторхоно.

Энэ үедэ Цыдыбэй досоо нэгэ жэгтэй, ойлгогдохоор бэшэ сэдьхэл түрөөд орхино хэбэртэй. Һанаан ссонь юундэшьеб Калина ороод лэ гарана, ороод лэ гарана... Энэ матрос шэнги үсэд байха хэрэгтэй гэжэ һанан сасуу, бэеһээ эшһэн шэнги баһа нэгэ жэгтэй болоно.

—...Хашараагүйһаатнай, би нэгэ үльгэр домог хөөрэжэ үгэһүү. Үтөөбэймни үльгэршэ хүн юм һэн: багадаа хони адуулжа ябахадаа дуулаһан хүм,—гэжэ Рыгзымагай хэлээд орхихые эб элиҳэн дуулаба.

—Хөөрыт, хөөрыт.

—Хашаржа болохо аал?!.

—Наһан соогоошье шагнажа байһайб гэхээр лэ! — гэлдэжэ дарья табилдана.

—Байкал тухай олон үльгэр-домогууд, олон дуунууд эртэ орой зохёогдоһон юм гэлсэдэг. Теэд минии үтөөбэй өөрөө зохёогоо юм гү, али хүнһөө дуулаа юм гү,—нэгэ иимэ домог ехэ дуратай зугаалагша һэн,—гээд Рыгзыма эхи татаба.

...Урдын урда сагта һэн. Эртын эртэ үедэ һэн. Буурал үбгэн Байкал барга мунхаг заншалда баригдан хашагдан, үлэн хоohон, үлбэр үбшэндэ нэрбэгдэжэ, зүүнэй хаашуулда нэрбүүлжэ, хюдуулжа, зүдэрүү байдалда байһан гэхэ. Хойноhоо, Ольхон олтирогноо, самнаһан собхорһон «сарма» һалхин бөөлэжэ жэгэндээржэ, хэсэ зүхэлеэр һүрдүүлхэ. Зүүн урдаһаань баршаг уршагта «баргузин» һалхин ламатажа, тарим гүрэмөөр тамалха. Гансал баруун-хойноhоо һэбшээлһэн «култук» Байкал-үбгэниие аршаанаар угааһан шэнги һэргээдэг, уур сухалыень тараажа, ухаан бодолыень гүйлгэдэг, бузар байдалһаа мултарха замыень заадаг һэн ха.

Үбгэн Байкал үри хүүгэдээр үнэр элбэг. Сэлэнгэ түрүүтэй гурбан зуун гушан гурбан задарюун хүбүүдтэй, Ангара гэжэ арюун сэсэн ганса басагатай. Һара нараар толотон байдаг һайхан шарайтай, номин торгон тэрлигтэй, алтан шулуун зүүдхэлтэй, хододоо түргэн аад, уран ольһотой. Үбгэн баабайдаа, үргэн нютагтаа басаганай халуун дураар дүүрэнхэй һэн.

Нэгэтэ, Сэлэнгэ—баатар түрүүтэй гурбан зуун гушан гурбан хүбүүдынь түрэл орондонь добтолон ороһон хариин хархис хаанай урдаһаа тулалдажа байха үедэ Ангара-дүүхэй бодолго ехээр болобо, шэбшэлгэ ехээр шэбшэбэ: Эхэ түрэл нютагтаа энхэ амгалан байдал хэтэ мунхэ сагта яажа олгохо гээшэб?

Тиигэжэ байха хирэндэнь, хун шуубууд, зүүнэй зүүн зүгһөө ерэжэ, гунигтай дуугаар гангиналдана: газар нютагыемнай галзуу хаан тоножо дээрмэдэжэ байна, арюун һайхан Ангара-дүүхэйе хүсөөр абаашаха һанаатай ябана гэбэ. Ангара-дүүхэй алаг эреэн нюдэнһөө аяга-аягаар гоожуулан, үбгэн баабайнгаа үбэртэ дуулан хайлан һууна ха.

Гэнтэ буурал үбгэн баабайнь баруун ээм дээрэнь хоёр сагаахан чайка шубууд амаржа һуугаад хөөрэлдэнэд.

— Ямар ехэ хүсэтэй баатар гээшэб! — гэнэ нэгэниинь.

—Ой-ё-ёо... Ямар сэбэрхэн, дорюун хүбүүн гээшэб!—гэнэ нүгөөдэнь.

—Үбгэн Байкалда зууршалхамнай гү?—гэжэ нэгэниинь шэбэнэн татажа хэлэбэ.

—Тиигээ. Тиигээд өөһэдөө жэл бүри ошожо, уургайлан үндэгэлэн жаргахабди...—гэжэ шидэбэд.

Шидэһэн бэеэрээ жэгүүрхэнээ һэбижэ, ниидэхэншье тэрэ, Ангара-дүүхэй алтан альгандаа шүүрэн хоюулайень барижархиба.

—Хэлэгтыл даа, хөөрхы чайканууд, хаана ямар баатар бии гэнэбта?

—Ангара-хээтэй, хэшээгты. Аяар хойто зүгтэ айхабтар ехэ хүсэтэй, арюун тэнюун сэдьхэлтэй, аглаг һайхан шарайтай Енисэй-баатар ажаһуужа байнал, — гэжэ хоёр чайканууд эбдүүсэн байжа зугаалбад.

Ангара-дүүхэй тэдээндэ баясхалан хүргөөд, «Энээниие тэрэ хүбүүндэ абаашажа» үгэгты гэжэ баруун гарайнгаа алтан бэһэлиг барюулжа табиба.

Тэрэ гэһэннһээ хойшо Ангара-дүүхэйн зүрхэнһөө Енисей-баатар гарахаяа болибо, үдэр һүниие үзүүлхэеэ болибо. Хойто жэлынь хоёр чайканууд дахин айлшалжа ерэбэ. Тиихэдээ Енисей-хүбүүнһээ амар мэндэ ба алтан захяа асарбад.

Нэгэтэ үдэшэлэн, Енисейн зүгтэ наранай арюунда орожо, мянган утаһан гэрэлэй сасаран байха үедэ, Ангара-дүүхэй үбгэн баабайдаа хэлэбэ:

—Харата шара хаанай хатуу бузар һабарта оронхаар хойто зүгэй хурдан бодолто Енисейдэ һайн дураараа хадамда гарахамни.

—Ши ниихдээ юугээ хэлэбэ гээшэбши? Үбгэ наһан болоһон баабайгаа үрэбхир могойн аманда хаяад арилхашни гээшэ гү? — гэжэ үбгэн Байкал уур сухал болобо.

Энэ хөөрэлдөө дуулаһан баяд ноёд хүсөө нэгэдэжэ Байкал далайе зулгаан салгидхажа байба.

Тэсэжэ ядаһан Ангара-дүүхэй тэрэ хоорондо хамаг хүсэеэ хам суглуулжа ерэёд, хайрата баабайдаа хаахирба:

—Түрэл минии баабай! Түрэл минии нютаг! Хариин хаанай һабарһаа хэтэ мүнхэдөө мултархын тула, ханилсан ганса Енисейдэ ошохом. Енисей-баатар ерэжэ, нютагтамнай ажабайдал, ажана һуудал бодхоохо, хариин хоротониие хамха сохихо!

Иигэжэ хэлэмсээрнь, газар тэнгэри гал сахилгаагаар зуралзажа, Ангара-басаган агаарай электрическэ хүсэндэ хүсэ нэмэжэ, урда уулаһаа даб гэжэ, хойто хабсагайгаа нэшэн сүмэлбэ. Хоёр алхам харайн гэтэрнь хойноhоонь «сарма» һалхилан бөөлэн ерэжэ, хадын шэнээн хабсагай шулуу харгы дээрэнь хаяжархиба. Энэншье һаад боложо үгөөгүй.

Ангара-дүүхэй тэрэ шулуу тойрон харайжа гараад сэхэ Енисей-хүбүүнэй үбэр дээрэ буушаба. Енисей-баатар ехэтэ баярлажа, Ангара-дүүхэйгээр нүхэрые хээд, Бурят дайда, Байкал далайе зүүнэй хэрэзгы хаашуулай гарһаа аршалан абаа гэдэг...

—О, ямар һайхан үльгэр гээшэб!

—Ямар ехэ гүнзэгы удхатай гээшэб! — гэлдэжэ, тэрэ матрос хүбүүн ба хэдэн советскэ офицернүүд Рыгзымагай гарыень адхан, баяраа мэдүүлнэд.

Абяагүй шагнажа байһан Цыдыб Иринчеев бэеэ барингүй гүйжэ ерэёд:

—Эгээл энээн шэнгеэр манай бурят-монгол арад зон агууехэ ород арадай халуун анхарал доро хариин дээрмэдэлгэнээ аршалагдаһан түүхэтэй юм!—гэбэ.

Москва—Владивосток гэжэ экспрессэй тээжэ ябаһан хүнүүдээ бултыень таниһан юумэдли, томоотойгоор ябадалаа улам аалидхаһаар Улан-Удэ хүрэжэ ерэбэ.

Байкалай үмэнэхи наран шара набшын халуугаар үшөөд шаража байгаа һэн.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын 188, 190 ба 193-дахи номернуудта.

Племенной хэрэгые муугаар эмхидхэнэ

Племенной мал үсхэбэрилхэ хэрэг Закаменай аймагай колхозуудта орхигдонги асуудал болонхой. Тиимэ дээрэһээ малай ашаг шэмэ айхабтар бага. Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо һаамхай үнеэн бүриһөө жэл бүри дунда зэргээр 300 — 400 литр һүн һаагдаһан байна. Мяханай бэлэдхэлдэ оруулһан нэгэ толгой эбэртэ бодо мал 2 — 2,5 центнер амидын шэгнүүртэй байдаг. Нэгэ хонинһоо килограммһаа дээшэ ноохон абтадагүй.

Малажалһаа иимэ бага ашаг шэмэ абтадаг байхадань аймагай хүдөө ажахын таһаг племенной мал үсхэбэрилжэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандана, племенной хэрэгые эмхидхэнэгүй. Гэхэтэй хамта, аймагай зарим колхозуудта племенной мал яһала бии. Теэд, тэдэниие үсхэбэрилхын түлөө ямаршье хүдэлмэри хэгдэдэггүй дээрэһээнь эдэнь нютагай үүлтэрэй малтай тон адли ашаг шэмэ үгэжэ байдаг.

Танай аймаг соо племенной фермэнүүд хэр олон бэ гэжэ асуухада, хүдөө ажахын таһагай ахалагша зоотехник нүхэр Цыренов «Большевик» ба «Майн 1» колхозуудта иимэ фермэнүүд бии» гэжэ харюусана. Теэд, «Большевик» колхозой племенной гуртые хаража үзэхэдэ иимэ байба: Тус колхоз 1942 ондо 24 толгой племенной эбэртэ бодо мал асарһан байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо 8 жэл үнгэрөө. Энэ болзор соо метизацилгые һайнаар хээд, зоотехническэ заабариин ёһоор тэжээгээ хадань, эдэ малнуудһаань племенной малай фермэнүүд бүридхэгдэхэ байгаа. Теэд иимэ хүдэлмэри хэгдээгүй байшоо. Мүнөө тус гүүртэ миил 50 толгой иимэ малтай болонхой. Тэдэнэйнь 16-ниинь үнеэд, гурбаниинь бухануд. Тиин нэгэ һаамхай үнеэнһээнь жэл соогоо оройдоо 500 литр һүн һаагдана. Иимэ байдал имагтал харуулһанай муулһаа тохёолдоо. Тус гүүртэдэ племенной малай тоо бүридхэл ёһо тэдыгээр табигданхай. Тиимэһээ һаалишан Цырен Будаева 13 үнеэдтэй аад, хэдынь һайн үүлтэрэйб гэжэ мэдэхэгүй байһаниинь гайхалтай бэшэ. Гадна, малай уг үүлтэрэй намтар ба ороонай реестр тэндэ байдаггүй. Мүнөө энэ гүүртэ үбэлэй байрада оронхой. Гэбэшье, байрань муу, эбдэрхэй, оройгүй нэгэ далһаа бэшэ юумэ үгы. Тугалай типовой байра бариха гэжэ колхозой правлени хараалһан аад, тэрэнь мүнөө хүрэтэр баригдаагүй байһаар.

Малаа тобир тарганаар ондо оруулха ябадал бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр хангагдаһанһаа нилээд дулдыдадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз үбһэ тэжээлээр дутаһан дээрэһээ малаа тураһан ба зуугаад толгой малаа үхүүлһэн байха юм. Теэд энэ алдуулһаа һургаал абаагүй, тэрэнээ дахяад дабтажа, мүнөө жэлдэ тэжээл бэлэдхэлые таһалдуулаа. Эсэстэ тэжээл бэлэдхэлгын түсэбые үшөө дүүргээдүй байбашье, колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункуев) энэ хүдэлмэриие эртэ болюулжархиһан байна. Гадна, фермые даагша нүхэр Лубсанов зунай ба намарай бэлшээриие зүбөөр эмхидхэхын түлөө оролдоогүй, тиимэһээ малнуудынь үшөөл муу шадалтай байха юм. Гүрэндэ тушаахаяа бэлэдхэлэй газарта абаашаһан 62 үхэрэйнь 17-нь туранхай байжа, һөөргөө бусаагдаһан байна.

Энэ аймагай колхозуудай малай һүрэгтэ племенной мал ехэ үсөөн. Тиимэһээ дурсагдагша колхозой гүүртын эдэ малнуудые зүбөөр харуулһалха, үсхэбэрилхэ, метизацилха, тиин һайжаруулагдаһан томо үүлтэрэй малнуудые олошоруулдаг фермэ болгохо хэрэгтэй байгаа. Теэд аймагай хүдөө ажахын таһаг ба тэрэнэй зооветеринарна мэргэжэлтэд иимэ хүдэлмэри хэнэгүй.

Колхозно ниитын ашаг шэмэтэ һайжаруулагдаһан томо үүлтэрэй мал үсхэбэрилгые Закаменда эрид һайжаруулха саг тулаа.

Е. Золтоев.

Газетэ тараалгые тооногүй

Арад зоной дунда газетэ тараалга ажалшадай депугадуудай нютагуудай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлэй үедэ урда урдынхиһаа эршэмтэйгээр ябуулагдаха ёһотой.

Гэбэшье, Ахын аймагта энэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Почто зөөдэг хүнүүдые зарим колхозуудай томилоогүй дээрэһээ аймцентртэ ерэһэн газетэнүүд хэлхеэ холбооной конторудо үни удаан хэбтэнэ.

Аймцетрһээ холо байдаг колхозуудта газетэ үни болжо хүрэнэ. Тиимэһээнь тэндэхи колхознигууд орон дотороо болжо байһан шэнэ шэнэ һонинуудые хэдэн неделиин, заримдаа бүхэли һарын туршада дуулганагүй.

Аймагай хэлхеэ холбооной конторын хүдэлмэриһгшэд ба райорганизатор нүхэр Алексеева арад зоной дунда газетэ тараалгын хүдэлмэриие хинан шалгажа байха үүргэтэй бшуу. Теэд тэдэнэр энэ уялгата үүргэдээ хайша хэрэгээр хандана.

С. Данцаранов.

Бани хэрэгтэй

Заиграйн аймагай Ацагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ниитын бани үни удаан саг соо хүдэлмэрилнэгүй. Юундэб гэхэдэ, колхозой правлени үнгэрэгшэ хабар банияа гахайн байра болгохо гэжэ шиидээ һэн. Теэд, мүнөө тэрэ гэр гахайншье байра бэшэ, банишье бэшэ болошонхой.

Колхозоймнай правлени ниитын банитай болохо тухай һаналаа табиха бэзэ гэжэ колхознигууд найдана.

Т. Раднаева.

И. В. СТАЛИНАЙ БИОГРАФИ БОЛГАР ХЭЛЭН ДЭЭРЭ ШЭНЭЭР ХЭБЛЭГДЭЭ

СОФИЯ, октябриин 15. (ТАСС). Болгарска коммунистическэ партиин хэблэл И. В. Сталинай хуряанги биографиие табадахи удаагаа шэнээр хэблэн 25 мянган тиражаар гаргаба.

Японо-советскэ хани барисаанай һара

ШАНХАЙ, октябриин 14. (ТАСС). Ренго Цусин гэжэ японско агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, японо-советскэ хани барисаанай общество хадаа Японийн ба СССР-эй арадуудай хоорондохи хани барисаанай һарые дайнда эсэргүүтэмсэлэй туг доро үнгэргэхэ гэжэ шиидэбэ. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 33 жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан, хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

Һарые үнгэргэхэ үедэ общество хадаа лекторскэ группануудые провинциинуудта ябуулха, фотовыставкэнүүдые, концертнүүдые эмхидхэхэ гэжэ хараална. Советскэ литературын библиотекэ тэрэшэлэн эмхидхэгдэхэ байна.

Хитадай 190 миллион гаран граждананууд Стокгольмско Уряада гараа табяа

ПЕКИН, октябриин 16. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитад дотор Стокгольмско Уряада 190.191.794 хүн гараа табяа гэжэ эб найрамдал хамгаалгын Хитадай комитет мэдээсэбэ.

Зүүн-хойто Хитадта 40 миллион хүн зоной 70 процентнь Стокгольмско Уряада гар табяа. Баруун-хойто Хитадта Стокгольмско Уряада 10.857.000 хүн гар табиба.

Германска демократическа республикада һунгалтанууд болоо

БЕРЛИН, октябриин 15. (ТАСС). Тусхай газарнуудай мэдээсэһэнэй ёһоор, арадай һунгалтануудай голосованида Германска демократическа республикын бүхы һунгагшадай 95 процентнь берлинскэ сагаар 18 час хүрэтэр хабаадаһан байна.

БЕРЛИН, октябриин 16. (ТАСС). Германска демократическа республикын газар нютагуудһаа уридшалан абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, дунда-европейскэ сагаар 20 часта, тайлбарилан хэлэхэдэ, голосованиин эсэс хүрэтэр һунгалтануудта хүн зоной хабаадалгань иимэ байгаа гэбэл:

Саксони-Ангальт—98,9 процент, Бранденбург—97,7 процент, Тюринг—97,7 процент, Мекленбург—98,4 процент ба Саксони—97,2 процент.

Лейпцигтэ һунгагшадай 95,5 процентнь голосованида хабаадаа, Герлицидэ—98,4 процент, Лейпцигэй хүдөөгэй округто 98,9 процент, Бранденбургын городской округто —98,4 процент хабаадаба.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси

ПОЛИТИЧЕСКЭ КОМИТЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 14. (ТАСС). «Эб найрамдалай ашаг туһада нэгэдэмэл ябуулганууд» гэжэ нэрлэгдэһэн асуудал тушаа үгэ буляалдаан Политическэ комитедэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ түгэсэбэ. Израилиин, США-гэй ба СССР-эй түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Израилиин түлөөлэгшэ Эбан уласхоорондын эб найрамдалые ба аюулгүй байха ябадалые амжалтатайгаар сахихын тула Аюулгүйн Советэй саг үргэлжын 5 гэшүүдэй нэгэн һаналтай байха шухала байһаниие өөрынгөө үгын эхиндэ тэмдэглэбэ. Энээн тушаа тэрэ хадаа СССР-эй делегациин оруулһан резолюцинуудай проектнүүдые дэмжэбэ. Эб найрамдалые ба аюулгүйе сахихын тула шухала ябуулганууд хэхэ зорилгоор, Уставай 106-дахи статьятай зохилдуулан, бэе бэетэйгээ консультаци хэхые ба Аюулгүйн Советэй мэдэлдэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые ООН-эй гэшүүд үрэнүүдэй олгохо ябадал хараалһан Уставай статьянуудые түргэнөөр бэелүүлхын тула хэмжээнүүдые абахыень Аюулгүйн Советэй саг үргэлжын гэшүүд—агууехэ державануудые СССР-эй делегациин резолюцинуудай проектнүүд уряална.

7 үрэнүүдэй резолюциин проект тухай хэлэхэ зуураа, Израилиин түлөөлэгшэ хадаа энэ проектые гол түлэб дэмжэнэб гэжэ мэдүүлбэ. Гэбэшье, Эбан хэдэн заһабаринуудые дурадхаа. 7 үрэнүүдэй проектын преамбула тушаа израильска түрүүшын заһабари хадаа уласхоорондын гаража байгаа конфликтнуудые эб найрамдалай органуудай туһаламжатайгаар шиидхэхэ арга боломжые ООН-эй бүхы гэшүүд бэдэрхэ уялгатай гэжэ тэмдэглэнэ. Израилиин делегациин нүгөө нэгэн заһабари хадаа ООН-эй Уставай 106-дахи статьятай зохилдуулан, агууехэ державануудай хоорондохи консультацинууд тулгардаһан ушарта лэ, 7 үрэнүүдэй резолюцяар хараалагдаһан хэмжээнүүдые (Генеральна Ассамблейн онсо яаралтай сесси зарлаха гэхэ мэтэ) хэрэглэхэ гэжэ дурадхана.

Израилиин удаадахи заһабаринь 7 үрэнүүдэй резолюциин проектын «А» разделдэ хамаадана. Тэрэ хадаа эб найрамдалые үнэхөөр эбдэһэн гү, али агрессиин акт хэгдэһэн ушарта лэ, уласхоорондын эб найрамдалые ба аюулгүйе сахихын тула ябуулгануудые хэхэ тухай һайшаан дурадхалнуудые оруулха гэжэ Генеральна Ассамблейдэ дурадхана. Израилиин түлөөлэгшэ хадаа Генеральна Ассамблейн онсо яаралтай сессинүүдые Аюулгүйн Советэй ямаршье гэшүүдэй зарлахые хараалһан пунктые 7 үрэнүүдэй резолюциин проектһээ гаргажа хаяхые дурадхаба. Иимэ пунктые абалга хадаа гансахан Аюулгүйн Советдэ бүхы дээрэнь гү, али ООН-эй гэшүүдэй олонхидто тиимэ эрхые олгодог ООН-эй Уставые эбдэһэн ябадал болохо байгаа гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Тэрэнэй һүүлээр США-гэй түлөөлэгшэ Джон Фостер Даллес үгэ хэлэбэ. Американска түлөөлэгшэ хадаа резолюциин американска проектын «гансахан эрид дайсаниинь» Советскэ Союз хэбэртэйгээр харуулха гэжэ оролдобо. Энэ проектын хэдэн разделнүүдые олон оронуудай делегацинууд буруушааһан байгаа.

Даллес Советскэ Союзые ба тэрэнэй гадаадын политикые хардаба.

7 үрэнүүдэй резолюциин проектые зохёогшод хадаа резолюциин шэнэ проект зохёохоор бэлэн гэжэ Даллес Комитедтэ мэдээсэбэ. Тэрэ проект хадаа бусад үрэнүүдэй дурадхаһан заһабаринуудай заримыень оруулха ба коллективнэ хэмжээ-ябуулганууудай комитедые байгуулха тухай дурадхал тушаа пренинүүдэй үедэ хэлэгдэһэн «һэжэглэлтые зайлуулха» байна.

Тэрэнэй һүүлээр Советскэ Союзай делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинский ехэ үгэ хэлэжэ, үгэ буляалдаанай дүнгүүдые гаргаа. Зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа энэ асуудал хадаа шэнэ дайнай аюулые арилгаха, эб найрамдал хамгаалга ба арадуудай аюулгүй байха ябадал хангаха хэрэгтэ Нэгдэсэн Нацануудай Организациин үүсгэзорилгонуудые үнэхөөр хэрэгжүүлэ байгаа бүхы хүнүүдые гүнзэгыт һонирхуулна гэжэ үгынгөө эхлэлтэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Энэ ехэ ба шухала үгэ будлиан даанай үедэ, СССР-эй делегациин хэлэһэн һаналнуудта ба Советскэ Союзай делегациин оруулһан дурадхалнуудта, тэрэшэлэн эб найрамдал болон арадуудай аюулгүйе бэхижүүлгын агууехэ хэрэгтэй өөрынгөө нэмэри оруулан тус дурдагдаа гациин дэмжэхээр шухала гэжэ тоолоһон дурадхалнуудта ехэ анхаралтай харал хандуулагдаа гэжэ А. Я. Вышинский тэмдэглэбэ.

Комитедтэ резолюциин проектые зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүдые гаргаа, Вышинский хадаа Болгарска түлөөлэгшын үгэ тушаа хэлэхэ эрхтэй ба дараа, тэрэниие формоороо тон дүүлиг ба зохихогүй, удхаараа тодорхые ба фактнуудые хазагайруулаа гэжэ ябадал мүн гэжэ нэрлэбэ.

Советскэ Союзай делегациин толгойлогшо хадаа 7 үрэнүүдэй резолюциин проект зохёогшодод тус проектые үмөөрэгшэдэй үүсгэсэн нүүд тушаа тодорхойгоор хэлэбэ. Энэ проектые үмөөрһэн США-гэй, Англиин, Франциин, Канадын ба бусад үрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй үгые шүүмжэлһэн, тэрэшэлэн тэдэнэй буляалдаанай үедэ гараһан бүх гол асуудалнуудаар СССР-эй делегациин хараа бодолые харуулжа байна.

Советскэ Союзай делегациин толгойлогшо хадаа арадуудай аюулгүйе ба эб найрамдалые сахиха ябадал хангахын тула Нэгдэсэн мэл Нацануудай Организациин принципүүдтэй зохилдуулан, тус асуудал шиидхэхыень Политическэ комитедые уряалба.

Советскэ Союзай делегациин толгойлогшын хэлэһэн үгэ угаа анхаралтайгаар соносогдоо.

Удаадахи заседани октябриин 14-дэ болохо.

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэлнүүд

ПХЕНЬЯН, октябриин 16. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөө үглөөгүүр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Кэсоной (Кайдзио) райондо авиацияа ба танкнуудаар дэмжэгдэжэ, дайсан добтолгоёо үргэлжэлүүлбэ. Зарим участогууд дээрэ дайсан бага зэргээр урагшаа дабшаһан байна. Арадай армиин частьнууд хамгаалгын шэнэ рубежүүд дээрэ хатуу шанга байлдаануудые дэлгэрүүлбэ.

Фронтын бусад участогууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанда эсэргүү хамгаалгын хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр.

ПХЕНЬЯН, октябриин 16. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд добтолжо байгаа дайсанда эсэргүү хамгаалгын хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үдэшэ мэдээсэбэ.

38-дахи параллельһээ хойгуур, Кэсоной (Кайдзио) райондо, дайсан Арадай армиин частьнуудай оборонын центртэ сүмэрэн орохые оролдоо мэлзэжэ, шэнэ хүсэнүүдые хаяа дуулан, үсэд атакануудые хэжэ үргэлжэлһөөр.

Арадай армиин частьнууд дайсанай атакануудые гэдэргэнь сохожо, мүн тэрээндэ ехэ гээлтэ хорохо тонуудые ушаруулжа, хамгаалга үсэд шанга байлдаануудые ябуулжа байна. Фронтын зарим участогууд дээрэ Арадай армиин частьнууд хамгаалгын шэнэ позицинуудыг худар сухариба.

Харюусалгатай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

ҺАЯАР республикын киноустановконуудай экранууд дээрэ

АГУУЕХЭ ХҮСЭН

гэжэ уранһайханай шэнэ фильм харагты.

(*Б. Ромашовой пьесээр зохёогдобо*).

Ленинэй орденто „Ленфильм“ киностуди 1949 ондо үйлэдбэрилөө. 1950 ондо Главкинопрокат гаргаба.

Бурлесхимпромсоюзай системын

«Лесхимпром» ба «2-я пятилетка» гэжэ Заиграйн аймагтахи артельнүүдэй шэнээр эмхидхэгдхээр байһантай дашарамдуулан, энэ оной октябриин 25 хүрэтэр претензинүүд абтаха гэжэ бүхы организацинуудта ба энгэй нюурнуудта мэдээсэнэ.

Адрес: Заиграевский аймак, хутор Ара-Корка, промартель «Лесхимпром».

Горветполиклиника хадаа энэ оной октябриин 16-һаа ноябриин 1 хүрэтэр моридой намар сагай ветеринарна харалга хэхэнь гэжэ городой ажахын бүхы организацинуудта мэдээсэнэ.

Онохойн госселекстанци хартаабха, һонгино, морковь, капуста, столовын свекло худалдана.

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН ШҮҮБЭРИТЭ 3 ПРОЦЕНТЫН УРЬҺАЛАМЖА

1950 оной сентябриин 30-да Москва городто болоһон шүүбэринүүдэй 17-дохи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы гурбан разрядуудтахи серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

серинүүдэй №№	облигацинуудай №№	шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	серинүүдэй №№	облигацинуудай №№	шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	серинүүдэй №№	облигацинуудай №№	шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	серинүүдэй №№	облигацинуудай №№	шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	серинүүдэй №№	облигацинуудай №№	шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	серинүүдэй №№	облигацинуудай №№	шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
000398	24*)	10 000	015822	1—50	400	035415	46*)	5 000	053958	1—50	400	071010	30*)	10 000	083237	03*)	5 000
000962	1—50	400	015902	25*)	10 000	035677	29*)	10 000	055737	1—50	1 000	071345	45*)	5 000	083300	16*)	5 000
001915	28*)	10 000	016721	49*)	5 000	037187	45*)	5 000	055938	04*)	5 000	071696	1—50	400	083850	21*)	5 000
001924	50*)	25 000	016802	1—50	1 000	037269	40*)	10 000	056065	21*)	10 000	071825	02*)	10 000	083949	33*)	5 000
002210	02*)	5 000	016919	33*)	5 000	038388	38*)	10 000	056066	14*)	5 000	072077	1—50	400	084319	1—50	400
002454	1—50	400	017762	50*)	5 000	038815	1—50	400	056361	35*)	5 000	072121	31*)	5 000	084357	28*)	5 000
002720	1—50	1 000	018997	19*)	5 000	038871	1—50	400	056825	1—50	400	072895	1—50	1 000	085314	02*)	5 000
002738	1—50	1 000	020754	31*)	10 000	040011	1—50	1 000	056936	33*)	25 000	072911	10*)	10 000	085419	21*)	5 000
002988	1—50	400	021305	37*)	10 000	040747	1—50	1 000	057060	20*)	5 000	072930	1—50	400	087706	1—50	1 000
003099	09*)	5 000	021694	19*)	10 000	041951	43*)	5 000	057224	1—50	400	074147	1—50	1 000	088097	24*)	5 000
003280	38*)	5 000	022311	1—50	400	042828	1—50	400	057301	24*)	10 000	074278	1—50	400	088129	33*)	5 000
003563	37*)	5 000	023189	1—50	400	043869	1—50	400	058780	30*)	10 000	076313	44*)	10 000	088190	27*)	5 000
003969	42*)	5 000	023985	04*)	10 000	044853	21*)	5 000	059597	21*)	5 000	076386	47*)	5 000	091692	1—50	400
004696	28*)	5 000	024077	19*)	5 000	045348	21*)	5 000	060296	34*)	5 000	076571	27*)	10 000	092863	09*)	5 000
004802	44*)	5 000	024647	1—50	400	045426	1—50	1 000	060943	1—50	1 000	076621	46*)	5 000	093095	1—50	400
004851	42*)	5 000	026024	1—50	400	046155	47*)	10 000	062061	02*)	5 000	076670	1—50	400	094617	1—50	400
004964	47*)	5 000	026592	04*)	5 000	047080	17*)	5 000	062129	1—50	400	077181	07*)	5 000	094692	47*)	5 000
005273	16*)	5 000	028339	35*)	5 000	049469	1—50	400	062403	28*)	5 000	077615	46*)	5 000	094849	36*)	5 000
005768	1—50	1 000	028390	21*)	5 000	049900	09*)	10 000	062484	34*)	5 000	077812	1—50	400	095138	09*)	5 000
006696	49*)	5 000	029775	19*)	50 000	050437	21*)	5 000	063736	1—50	400	078049	17*)	10 000	095324	29*)	10 000
006803	02*)	5 000	030324	25*)	5 000	050736	1—50	400	064062	40*)	5 000	079255	05*)	5 000	095578	26*)	5 000
007109	33*)	25 000	030493	1—50	400	051654	27*)	5 000	066102	48*)	10 000	079869	03*)	5 000	096134	1—50	400
007384	1—50	1 000	031507	48*)	5 000	052303	12*)	5 000	067057	1—50	400	080082	33*)	5 000	096949	50*)	5 000
011814	13*)	5 000	031560	16*)	5 000	052813	02*)	5 000	067339	43*)	5 000	080345	1—50	400	097396	38*)	25 000
012523	05*)	5 000	031703	25*)	10 000	052833	1—50	400	067962	33*)	5 000	080856	1—50	400	097580	23*)	10 000
012567	1—50	400	032659	26*)	25 000	053569	26*)	5 000	069093	37*)	5 000	081110	19*)	5 000	098994	1—50	400
014675	1—50	400	032928	23*)	5 000	053844	1—50	1 000	069737	07*)	5 000	082639	1—50	400	099097	40*)	5 000
014945	41*)	50 000	034832	1—50	400	053871	1—50	400	070456	1—50	400	082807	44*)	5 000	099810	36*)	5 000
015284	1—50	400	034932	1—50	400												

*) Энэ серийн облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 400 түхэригэй шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—СССР-эй финансныуудай Министерствын Коллегиин гэшүүн, 3-дахи рангын фичансова албанай гүрэнэй Советник С. И. ГУСЕВ.

Комиссиин харюусалгатай секретарь—финансова албанай Советник Л. А. ВАСИЛЬЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23 заместителя редактора—7 85 отв. секретаря—3 23. Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6 84 Для междугородных переговоров—16.

Н—02410 **Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.** **Тираж 10.000**